Sygn. akt **OS 8/2020**

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie

z dnia (...) r.

w składzie:

Przewodniczący:	r.pr. Bożena Bilkiewicz-Bańka
Sędziowie:	r.pr. Olimpia Marcewicz-Kochnio - sprawozdawca
	r.pr. Paweł Strzelec
Protokolant:	Kierownik Biura OIRP Małgorzata Wańkowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu (...) r. sprawy ze skargi (...) na postępowanie radcy prawnego (...) na skutek zażalenia (...) z dnia (...) r. - wniesionego w dniu (...) r. - od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...) r., sygn.akt RD-(...) o odmowie wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion przewinienia dyscyplinarnego

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 w zw. z art. 438 pkt 2 i w zw. z art. 297 § 1 pkt 1, 4 i pkt 5 Kodeksu postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 30 ze zm.) oraz art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 75) uchylić w całości zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie o odmowie wszczęcia dochodzenia z dnia (...) r., sygn. akt RD-(...) i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania

Przewodniczący: Członkowie:
Bożena Bilkiewicz-Bańka Olimpia Marcewicz-Kochnio Paweł Strzelec

UZASADNIENIE

W dniu (…) r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęła skarga wniesiona przez (…) (dalej: Skarżącego) na radcę prawnego (…).

Skarżący zarzucił radcy prawnemu:

- że „*wspólnie z sędzią (...) prowadził poza procesowe działania w sprawie (...) Sądu Okręgowego w (...)*" oraz że pod wpływem nacisków m.in. radcy prawnego (…) „*adwokat (...) reprezentujący stronę w podanej sprawie musiał zrezygnować, i odsunięty został od sprawy*",
- dopuszczenie się „*szykan poza procesowych, jakich dokonywał radca prawny (...), wobec (...) - przedsiębiorcy, polegających na zastraszaniu i groźbie wykluczenia z działalności gospodarczej*",
- wywieranie „*nacisków tych panów na skład sądu*" (nie precyzując, o jakich konkretnie „panów" chodzi, choć z treści skargi wydaje się wynikać, że według Skarżącego jednym z nich był radca prawny (…)),
- „*poza prawne działanie radcy prawnego (...), zmierzające do podważenia Wyroku Sądu Okręgowego w (...) (...) polegające na przywracaniu do bieżącej sprawy, orzeczonych kwestii podanych w uzasadnieniu*" na dowód czego skarżący powołał pismo procesowe z dnia (…)r., załączone do skargi i opatrzone sygnaturą: I C (…).

W odpowiedzi na skargę, w piśmie z dnia (…)r. (wpłynęło w dniu (…)r.) radca prawny (…) stwierdził, że sędzia (…) nie jest mu znany osobiście oraz zaprzeczył jakoby prowadził z nim jakiekolwiek działania pozaprocesowe. Nadmienił, że nic mu nie wiadomo o tym, aby sędzia ten w jakikolwiek sposób brał udział w sprawie o sygn. akt: (…) (w której reprezentował SP ZOZ w (…)). Nie ma także wiedzy o jakichkolwiek naciskach w stosunku do adw. (…). W piśmie z dnia (…)r. radca prawny (…) zamieścił wykaz spraw, w których reprezentował SP ZOZ w (…) i w których stroną przeciwną był (…), syn Skarżącego, a dodatkowo wskazał, że (…) wytoczył przeciwko niemu powództwo o zadośćuczynienie, które zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w (…), IX Wydział Gospodarczy (…), lecz sprawa jeszcze nie została prawomocnie zakończona wskutek apelacji wniesionej przez powoda. Radca prawny ustosunkowując się do zarzutów sformułowanych w skardze podkreślił, że działając w imieniu i na rzecz SP ZOZ w (…) podejmował wobec (…) tylko i wyłącznie czynności wynikające z przepisów prawa mające na celu udzielenie jego mocodawcy pomocy prawnej, a ponadto, że nie stosował wobec (…) żadnych szykan, gróźb, czy zastraszeń.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie w dniu (…)r. wydał postanowienie (sygn. akt: RD – (…) o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie wobec braku znamion przewinienia dyscyplinarnego (art. 17 §1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy o radcach prawnych).

Z uzasadnieniu powyższego postanowienia wynika, że zgodnie z art. 88 ust. 1 k.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy o radcach prawnych Skarżący nie jest uprawniony do występowania w imieniu swego syna, (…) w postępowaniu dyscyplinarnym. Ponadto, przeciwko wszczęciu postępowania dyscyplinarnego przemawia upływ 5-letniego terminu karalności przewinień dyscyplinarnych oraz 3-letniego terminu na wszczęcie dochodzenia w sprawie, liczonych od dnia popełnienia czynu. Dotyczy to m.in. podnoszonych przez Skarżącego pozaprocesowych działań radcy prawnego i mających miejsce począwszy od (…)r. w sprawie (…), czy też doprowadzenia do rezygnacji adwokata (…), co jak wynika z załączonych przez Skarżącego dokumentów, miało miejsce w (…)r. Pismo procesowego z dnia (…)r., sporządzonego przez radcę prawnego (…) nie zawiera treści, która świadczyłaby o naruszeniu zasad etyki zawodowej, bowiem obejmuje ono wyłącznie argumenty w prowadzonej sprawie, które zostały poddane ocenie sądu.

Powyższe postanowienie zostało doręczone Skarżącemu oraz radcy prawnemu (…).

W dniu (…)r. postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia zostało zaskarżone zażaleniem przez (…), który oświadczył, że w całości popiera złożoną skargę oraz wniósł o uchylenie postanowienia i o ponowne rozpoznanie skargi. Z treści zażalenia wynika, że (…) nie zgadza się z twierdzeniem, że postępowanie radcy prawnego (…), reprezentującego SP ZOZ w (…) wykazywało brak znamion przewinienia dyscyplinarnego i że było elementem strategii procesowej. Autor zażalenia podnosi, że wypowiedzenie umowy zawartej przez (…) oraz SP ZOZ w (…) zostało, przygotowane przez radcę prawego (…), stanowi czyn niedozwolony oraz „*dyskwalifikuje radcę prawnego (...) jako sumiennego, profesjonalnego funkcjonariusza, wypełniającego obowiązki należycie*". Wypowiedzenie to „*jest niezgodne z Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego"* i w konsekwencji uchybia również art. 77 i 190 Konstytucji RP. W uzasadnieniu zażalenia podniesiono również, że skutkiem wspomnianego czynu niedozwolonego było oddalenie przez Sąd Okręgowy w (…) powództwa o odszkodowanie w sprawie (…). Według autora zażalenia „*działanie r.pr. (...) w/w powodowane jest brakiem profesjonalnej wiedzy prawnej, jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a okres 10-letni procesów za jego przyczyną dowodzi załatwiania spraw pozaprocesowo – zmuszenie adwokata strony (...) do złożenia samokrytyki i*

odstąpienia od reprezentowania". W uzasadnieniu zażalenia stwierdzono, że postępowanie radcy prawnego „*nie jest strategią*, a przestępstwem art. 18 KK".

Na rozprawie w dniu (…)r. Skarżący (…) podtrzymał stanowisko zawarte w zażaleniu z dnia (…)r. oraz złożył pismo datowane na dzień (…)r. zawierające jego stanowisko w sprawie, a ponadto wniósł o powołanie na świadka i przesłuchanie (…) w ramach dochodzenia, którego się domaga.

Po rozpatrzeniu zażalenia Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie zważył, co następuje:

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny dostrzegł nieprawidłowości o charakterze procesowym, które w jego ocenie mogły mieć wpływ na wynik sprawy.

Podstawą prawną odmowy wszczęcia dochodzenia, wskazaną w zaskarżonym postanowieniu jest art. 17 §1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy o radcach prawnych - brak znamion przewinienia dyscyplinarnego. Zarazem jednak z uzasadnienia tego postanowienia wynika, że brak znamion przewinienia dyscyplinarnego (naruszenia zasad etyki zawodowej) został ustalony jedynie w odniesieniu do czynu polegającego na wniesieniu przez radcę prawnego (…) pisma procesowego z dnia (.;..)r. Z takim stwierdzeniem nie sposób się nie zgodzić, ponieważ trudno dopatrywać się uzasadnionego podejrzenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego w sytuacji, gdy w piśmie z dnia (…)r. radca prawny zawarł jedynie merytoryczne uwagi stanowiące ustosunkowanie się do stanowiska strony powodowej i zebranego w sprawie materiału procesowego, które może podlegać wyłącznie ocenie sądu rozpoznającego sprawę cywilną, a nie może być badane w ramach postępowania dyscyplinarnego. W odniesieniu do pozostałych zarzucanych radcy prawnemu czynów Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego stwierdził, że nie może wszcząć dochodzenia ze względu na upływ terminów przedawnienia karalności oraz ścigania. Takie stanowisko należałoby zaaprobować, ale jedynie w sytuacji, gdyby badanie upływu terminów przedawnienia było poprzedzone ustaleniem, że istnieje uzasadnione podejrzenie, iż radca prawny (…) dopuścił się zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych, a takie ustalenia nie zostały poczynione. Zastosowanie przepisów o przedawnieniu wchodzi w rachubę dopiero po ustaleniu, że dany czyn nosi znamiona przewinienia dyscyplinarnego

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego przyczyną braku stosownych ustaleń mógł być sposób sformułowania skargi wniesionej przez (…), który w istotny sposób utrudnia ustalenie, jakie konkretnie zachowania radcy prawnego (…) Skarżący uważa za spełniające

znamiona przewinień dyscyplinarnych. Twierdzenia o „działaniach poza procesowych", czy „działaniach poza prawnych" są na tyle ogólnikowe, że wymagałyby podjęcia przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego czynności zmierzających do weryfikacji tych twierdzeń i ustalenia, czy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Również, jako zbyt ogólnikowe, a tym samym trudne do weryfikacji należy ocenić twierdzenia o dopuszczeniu się przez radcę prawnego (…) „szykan polegających na zastraszaniu i groźbie wykluczenia z działalności gospodarczej", ponieważ autor skargi nie wskazał, kiedy, ani w jakich okolicznościach radca prawny miałby szykany te stosować; nie sprecyzował również jakie zachowanie radcy prawnego zostało odebrane jako zastraszanie, czy groźba.

Art. 307 k.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy o radcach prawnych pozwala na wyróżnienie trzech rodzajów czynności sprawdzających, które mogą być przeprowadzane w związku ze złożonym zawiadomieniem o przewinieniu dyscyplinarnym. Organ postępowania sprawdzającego może: zażądać uzupełnienia w wyznaczonym terminie danych zawartych w zawiadomieniu o przewinieniu dyscyplinarnym (art. 307 §1 k.p.k.), dokonać sprawdzenia faktów w zakresie objętym zawiadomieniem (art. 307 §1 k.p.k.), przesłuchać w charakterze świadka osobę zawiadamiającą (art. 307 §3 k.p.k.). W piśmiennictwie żądanie uzupełnienia danych zawartych w zawiadomieniu uważa się za uzasadnione wówczas, gdy złożone zawiadomienie ma charakter ogólnikowy, przedstawiony obraz zdarzenia jest niepełny, zawiera luki bądź sprzeczności. Uzupełnienie danych występuje najczęściej w postaci sprecyzowania, wyjaśnienia informacji zawartej w zawiadomieniu, przy czym osoba zawiadamiająca może złożyć uzupełnienie do zawiadomienia lub być przesłuchana w charakterze świadka na te okoliczności, w zależności od stanu danej sprawy.

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w niniejszej sprawie powołane powyżej przepisy obligowały Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego do przeprowadzenia czynności sprawdzających zmierzających do uzupełnienia zbyt ogólnikowych informacji zawartych w skardze (…). Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego nie wywiązał się z ustawowych obowiązków i w konsekwencji między innymi z tej przyczyny zaskarżone postanowienie zostało uchylone i sprawę przekazano do ponownego rozpoznania. Czynności sprawdzające powinny zatem w szczególności zmierzać do uzyskania informacji, na czym konkretnie polegały i kiedy dokładnie miały miejsce zachowania radcy prawnego (…) określone przez skarżącego jako: „działania pozaprocesowe", „działania pozaprawne" oraz „szykany polegające na zastraszaniu i groźbie wykluczenia z działalności gospodarczej". Uzyskanie

tych informacji pozwoli na ustalenie, czy zachowanie radcy prawnego (…) wskazane przez zawiadamiającego nosi znamiona przewinienia dyscyplinarnego, a jeśli tak to czy uległo przedawnieniu. W gestii Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego pozostaje wybór rodzaju czynności sprawdzających zmierzających do uzyskania wspomnianych informacji (wskazanych w art. 307 §1 k.p.k., albo w art. 307 §3 k.p.k. stosowanych odpowiednio na podstawie art. 74^1 ustawy o radcach prawnych).

Poza powyższymi uchybieniami, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zwrócił również uwagę na inne nieprawidłowości o mniejszej randze, których jednak nie można pominąć milczeniem.

Po pierwsze w uzasadnieniu uchylonego postanowienia znajduje się skądinąd słuszne stwierdzenie, że w świetle art. 88 ust. 1 k.p.k. (stosowanego odpowiednio na mocy art. 74^1 ustawy o radcach prawnych) pełnomocnikiem strony nie może być osoba nie będąca adwokatem, radcą prawnym lub radcą Prokuratorii Generalnej Rzeczpospolitej Polskiej. Należy jednak podkreślić, że z treści skargi, ani załączonych do niej dokumentów nie wynika, aby Skarżący (…) działał lub zamierzał działać w tym charakterze. Nie załączył do pisma dokumentu zawierającego pełnomocnictwo, ani nie powołał się na jakiekolwiek inne umocowanie do działania w imieniu ujawnionego pokrzywdzonego. Ponadto na wstępie skargi stwierdził, że powiadomienie Izby jest jego „społecznym obowiązkiem", co jasno określa jego intencję działania w imieniu własnym. Z tej przyczyny korzysta ze statusu osoby, która złożyła zawiadomienie o przewinieniu dyscyplinarnym.

Kolejna nieprawidłowość jest związana z kwestią doręczenia zaskarżonego postanowienia. Zgromadzony materiał dowodowy uprawnia do stwierdzenia, że (…) będąc osobą, która zawiadomiła o przewinieniu dyscyplinarnym, nie jest zarazem „ujawnionym pokrzywdzonym" (w rozumieniu art. 305 §4 i art. 306 §1 pkt 1 k.p.k.), lecz jest nim jego syn (…). Na etapie czynności sprawdzających można mówić o podmiocie hipotetycznie (potencjalnie) pokrzywdzonym, gdyż pokrzywdzony jako strona postępowania pojawia się dopiero na etapie postępowania przygotowawczego, a w niniejszej sprawie nie doszło jeszcze ani do formalnego, ani też do faktycznego wszczęcia postępowania przygotowawczego. Niemiej jednak, zgodnie z art. 305 §4 k.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy o radcach prawnych, organ prowadzący czynności sprawdzające ma obowiązek zawiadomić „ujawnionego pokrzywdzonego" m.in. o odmowie wszczęcia dochodzenia, zaś osoba taka jest uprawniona do zaskarżenia wydanego przez organ postanowienia przez wniesienie zażalenia.

(…) nie został zawiadomiony o odmowie wszczęcia dochodzenia, a w konsekwencji nie został też zawiadomiony o terminie posiedzenia wyznaczonego w celu rozpoznania zażalenia.

Mimo tych nieprawidłowości (…) skutecznie złożył zażalenie, stawił się bez wezwania na posiedzeniu sądowym, na którym pisemnie oraz ustnie przedstawił swoje stanowisko w sprawie. W konsekwencji treść jego oświadczeń nie może być pominięta i powinna być zbadana przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

W tym stanie rzeczy na zasadzie art. 437 § 1 w związku z art. 438 § 2 i art. 297 § 1 pkt 1,4 i 5 k.p.k. oraz 74^1 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020r. poz. 75) Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie uchylił zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego i orzekł jak w sentencji.

Przewodniczący:	Członkowie:	
Paweł Strzelec	Olimpia Marcewicz-Kochnio	Bożena Bilkiewicz-Bańka

Pouczenie:
Zgodnie z art. 426 § 1 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2020r., poz.75) orzeczenie jest prawomocne i od niniejszego orzeczenia nie służy prawo wniesienia odwołania do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.